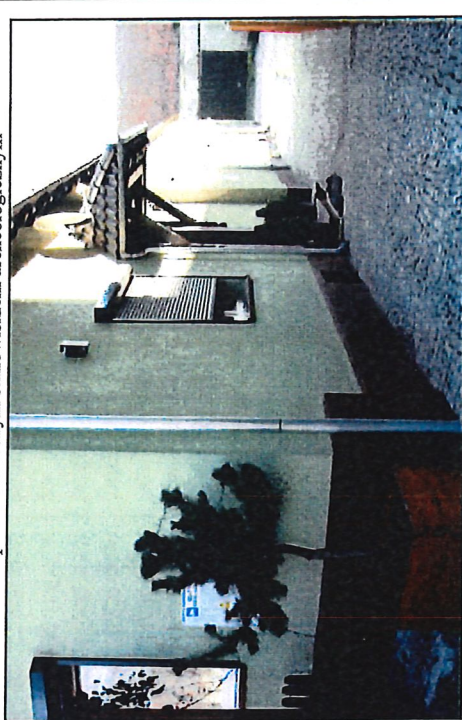
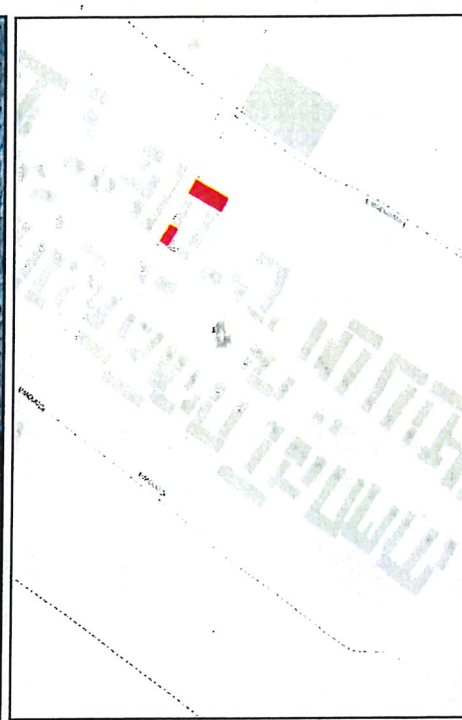

GEZ 5	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość Czeska Wieś
1. Nazwa	Budynek mieszkalny i stodoła w zagrodzie	2. Czas powstania ok. 1870 r., 3 ćw. XIX w.	
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym			4. Adres Czeska Wieś nr 1 i 2, dz. nr 443, 444
			
			
1. Widok bud. mieszkalnego od pñ.-zach. 2. Widok bud. mieszkalnego od pñ.-zach. 3. Widok stodoły od pñ.-wsch. 4. Lokalizacja.			5. Przynależność administracyjna województwo opolskie powiat brzeski gmina Olszanka 6. Formy ochrony Zarządzenie Nr WG-VII-55/2016 Wójta Gminy Olszanka z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszanka

WÓJT
opowiel
Tymoteusz Drebschok

URZĄD GMINY OLSZANKA
49-332 Olszanka 16
woj. opolskie

Stwierdzam zgodność
z oryginałem

8. Historia, opis i wartości

Wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1310 r. jako *Bohemorum villa*, a następnie w 1358 r. jako *Bongischdorf*, w 1416 r. jako *Bemyschdorf*, a w 1417 r. jako *Bömischdorf*. Pierwszymi znanymi właścicielami wsi był ród Pogorzeliów, właściciele klucza michałowskiego, w rękach którego miejscowość znajdowała się co najmniej od roku 1315. Z rodem tym należy wiązać budowę kościoła. W początku XV w. w Czeskiej Wsi odnotowano dwór lub sołectwo, a także młyn. W 1533 r. wieś nabył Melchior Hirsch, od którego przejął ją książę brzeski Jerzy II, który z kolei przekazał wieś miastu Brzeg w zamian za Czepielowice. We władaniu miasta pozostawała do reform administracyjnych państwa pruskiego z 1874 r., kiedy likwidacji uległa gmina Czeska Wieś, a miejscowość weszła w skład okręg administracyjny Jankowice Wielkie. W 1534 r. w księstwie brzeskim wprowadzono reformację, co wiązało się z przekształceniem kościoła na ewangelicki. W tym czasie istniał już folwark. W 1718 r. miała miejsce rozbudowa kościoła w ramach której nadbudowano wieżę i dobudowano krużgół. W opisie statystycznym Śląska z 1783 r. we wsi wymieniono kościół, szkołę ewangelicką, a także 34 zagrody kmiecie, 24 zagrodnicze i 11 chałupniczych. W tym czasie miejscowość liczyła 420 mieszkańców. Kolejny spis statystyczny z 1845 r. wymienia kościół, szkołę ewangelicką, wolne sołectwo oraz 114 domów. Wieś zamieszkiwało 547 osób.

Budynki zlokalizowane w centralnej części wsi w zabudowie zagrodowej. Budynek mieszkalny usytuowany szczytem w kierunku drogi obiegającej nawis, założony na planie prostokąta, częściowo podpiwniczony, parterowy z wysokim poddaszem, nakryty dachem dwuspadowym. Od pód-wsch. przylega do niego budynek gospodarczy. Murowany, docieplony i otynkowany, z pokryciem dachowym z dachówki zakładkowej w kolorze czarnym. Elewacja szczytowa dwuosiowa, w szczycie w parti dolnej jedno-, wyżej dwuosiowa. Wejście do budynku od strony południowej, osłonięte daszkiem w konstrukcji drewnianej. Okna PCV, otwory w większości osłonięte roletami. Drzwi współczesne. Stodoła w układzie kalenicowym względem drogi obiegającej nawis, założona na planie prostokąta, nakryta dachem dwuspadowym. Murwana, otynkowana, z pokryciem dachowym z dachówki ceramicznej karpówki układanej podwójnie w koronkę. Elewacje poprzeczne słupe. W elewacjach podłużnych po dwa otwory bramne, zamknięte łukiem odcinkowym. Dekoracja architektoniczna elewacji podłużnych i jednej z poprzecznych w postaci atrykujących je wspartych na cokołach pilastrów, na których opierają się gzymsy koronujące. Wrota dwuskrzydłowe w konstrukcji deskowej, wtórne także dwuskrzydłowe, przesuwne na rolkach w konstrukcji deskowej i stalowe.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Budynek mieszkalny na przestrzeni lat był poddawany pracom remontowym, które wpłynęły negatywnie na wartości zabytkowe. Zmianie uległa wielkość i rozmieszczenie otworów, zniszczono dekorację architektoniczną, wymieniono na ahistoryczne pokrycie dachowe i stolarkę, elewacje docieplono i otynkowano co zmieniło obrys oraz tektonikę budynku. W połaciach dachu stodoły widoczne jest falowanie, a także nieliczne ubytki w pokryciu. Rymy i rury spustowe są zdegradowane i nie spełniają swojej roli. Mury bez widocznych odchyleń czy spękań. W dolnych partiach w murach występują ubytki. Tynki ze znacznymi ubytkami, odparzeniami i spękaniem. Skrzydła bramne w partiach dolnych zdegradowane. Dwie bramy w formie ahistorycznej.

Postulaty (bud. mieszkalny):

- w przypadku podjęcia remontu budynku należy dążyć do przywrócenia pierwotnej formy i rozmieszczenia otworów (dopuszczalne blendy); stolarki okiennej i drzwiowej w formach historycznych; rodzaju i faktury tynków; dekoracji architektonicznej; rodzaju pokrycia dachowego (dachówka ceramiczna karpówka).

Postulaty (stodoła):

- uzupełnienie ubytków w pokryciu dachowym,
- wymiana rynien i rur spustowych,
- rozpoznanie i wyeliminowanie przyczyn zawilgocenia murów,
- przemurowania i uzupełnienia murów w koniecznym zakresie,
- uzupełnienie ubytków tynków wyprawami analogicznymi jak historyczne,
- przywrócenie pierwotnej formy bram w elewacji północno zachodniej

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 31.01.2026 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków